

№ 10 (677)
Листопад 2008 р.

Щомісячник Вінницького національного
технічного університету

Найсвіжіші університетські новини на сайті
<http://www.impuls.vstu.vinnica.ua>

**Якщо прагнете досягти успіху –
мисліть категоріями успіху!!!**

(Стор. 4–5)

Так тримати!

НАШ УНІВЕРСИТЕТ ОТРИМАВ НАЙВИЩУ НАГОРОДУ ВИСТАВКИ «ОСВІТА УКРАЇНИ. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

З 28 по 31 жовтня в Київському палаці дітей та юнацтва проходила П'ята виставка-презентація «ОСВІТА УКРАЇНИ. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ». Організатори виставки – Міністерство освіти і науки України, Академія педагогічних наук України та виставкова фірма «КАРШЕ». На сьогодні це одна з найпрестижніших і найбільших освітянських виставок в Україні.

Учасники виставки – вищі та середні заклади освіти різних форм власності, наукові установи Міністерства освіти і науки України, Академії педагогічних наук України та інших відомств. Свої можливості рекламували також досить багато підприємств та організацій, які спеціалізуються на виконанні робіт та послуг для навчальних закладів. Загалом у виставці взяли участь 202 установи, організації, підприємства та ВНЗ. Серед них і наш університет. Представляли експозицію університету начальник науково-дослідної частини Олександр Дерібо та заступник проректора з виховної роботи Володимир Богачук.

Основні завдання участі ВНТУ у виставці – презентація наших інновацій в освітній і науковій діяльності, вивчення досвіду розробки й використання сучасних педагогічних технологій в інших ВНЗ, а також профорієнтація серед школярів і учнів спеціальних середніх навчальних закладів – майбутніх абітурієнтів. Всі ці задачі були успішно виконані.

Наша експозиція викликала значний інтерес у відвідувачів і учасників виставки. Особливу увагу вони виявили до

умов і особливостей навчання у ВНТУ, до навчально-методичних розробок і монографій наших співробітників, до нових педагогічних технологій, упро-

Начальник НДЧ університету, кандидат технічних наук, доцент Олександр Дерібо та випускниця ВНТУ 2004-го року (кафедра ЛОТ) Анжеліка Лученко, нині аспірант КНУ ім. Шевченка за спеціальністю «фізика металів»

ваджених в університеті.

ВНТУ взяв участь у конкурсі виставки у номінації «Інтеграція освіти України у європейське співтовариство». За подану на конкурс інноваційну розробку «Інноваційна технологія підготовки наукових кадрів у Вінницькому національному технічному університеті» наш ВНЗ відзначений найвищою нагородою – почесним званням «Лауреат конкурсу». Керівник розробки – ректор університету, академік АПНУ Борис Мокін відзначений Почесним дипломом виставки за особистий внесок у розвиток освітніх інновацій. Борис Іванович нагороджений також Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України за високі творчі досягнення в інноваційному оновленні процесу навчання.

Наш університет отримав також Дипломом виставки за «За розробку і запровадження інноваційних освітніх технологій» у навчально-виховний процес.

Заступник проректора з виховної роботи Володимир Богачук (ліворуч) і ректор Хмельницького національного університету, доктор технічних наук, професор Микола Скиба

Теплогенеруюче обладнання Vaillant

Науковий семінар «Сучасне теплогенеруюче обладнання з використанням традиційних та відновлювальних джерел енергії» фірма Vaillant провела для студентів і викладачів факультету теплоенергетики та газопостачання.

Представник фірми Vaillant в Україні Валерій Гайсенюк охарактеризував теплогенеруюче обладнання, яке є на ринку України. Зокрема різні види газових та конденсаційних котлів, газових колонок та бойлерів. А також теплові насоси та сонячні колектори, які працюють з використанням відновлювальних джерел енергії, насамперед енергії сонця та низькопотенційної енергії землі і води. Ми обговорили пер-

спективи їх використання для реалізації проектів енергозбереження в Україні. Зустріч завершилась побажаннями подальшої співпраці студентів та викладачів нашого університету з провідною фірмою Vaillant.

Хочемо висловити вдячність директору ІнБТЕГП професору Георгію Ратушняку, декану факультету ТЕГП Володимиру Риндюку, аспірантам Віталію Петрусу та Олександрю Штаньку, а також Валерію Гайсенюку за організацію та проведення змістовного семінару для студентів спеціальності «Теплогазопостачання і вентиляція».

ДЕВ'ЯТА МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

КОНТРОЛЬ І УПРАВЛІННЯ
В СКЛАДНИХ СИСТЕМАХ

Конференція

Доповідь виголошує завідувач кафедри НТУ «ХПІ», доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України Леонід Любчик

На IX міжнародній конференції «Контроль і управління в складних системах», яка відбулася в нашому університеті, зустрілися фахівці з питань контролю і управління технічними, екологічними, організаційно-економічними, медико-біологічними та іншими складними системами. У дискусіях шукались і знаходились спільні підходи, відбувався обмін ідеями, встановлювались плідні контакти.

На пленарному засіданні заслухані доповіді ректора ВНТУ, доктора технічних наук, професора, академіка АПНУ Б. І. Мокіна, завідувача кафедри комп'ютерної математики і математичного моделювання Національного технічного університету «ХПІ», д. т. н., професора, лауреата Державної премії України Л. М. Любчика, а також докторантів нашого університету С. Д. Штовби, О. Н. Романюка і Й. Й. Білинського.

У програму включено 303 доповіді майже півтисячі авторів. У конференції взяли участь 202 науковця (20 докторів наук, 58 кандидатів наук, 68 аспірантів, 24 магістранти і студенти). За результатами обговорення рекомендовані до друку 136 доповідей. На конференцію прибули 65 учасників з інших міст України та із закордону.

Робота конференції проходила за такими напрямками:

- ◆ математичне моделювання складних систем;
- ◆ перспективні методи і технічні засоби систем контролю і управління;
- ◆ контроль і управління в окремих галузях;

IX «КУСС-2008»

- ◆ оптимізація складних систем;
- ◆ інтелектуальні технології в системах управління.

Понад половина доповідей була присвячена орієнтованому на комп'ютери застосуванню математичного моделювання, методам оптимізації, штучного інтелекту та інших підходів технічних наук до широкого спектру проблем від екології до електроніки.

Конференція «КУСС» проводиться раз на два роки. Від першої до нинішньої, дев'ятої конференції пройшла ціла епоха, і вже можна побачити певні традиції – високий науковий рівень доповідей, широка культурна програма – екскурсії визначними місцями Вінниці й Вінниччини, знайомство гостей з історією міста. До наукових традицій слід віднести наявність на пленарних засіданнях знакових доповідей, де піднімаються фундаментальні проблеми теорії управління.

Особливо слід відзначити заохочення талановитої молоді до наукового пошуку – публічний виступ з доповідями, захист своїх наукових і практичних результатів – важливі компоненти підготовки спеціаліста і потужний фактор мотивації.

Роботу вам, роботу!

Уже втретє «Кар'єра розпочинається тут!»

Щочетверга о 14¹⁵ в аудиторії 222 головного навчального корпусу старшокурсники знову ярмаркують. Аби укомплектувати собі кадрове поповнення, на зустріч з юними фахівцями до університету приходять посланці різноманітних підприємств і організацій Вінниччини, а також й з інших областей держави.

Програма «Кар'єра розпочинається тут!» успішно реалізується уже третій рік поспіль. Зініціював її Інститут інтеграції навчання з виробництвом, в базі даних якого понад 1,5 тисячі підприємств з різних регіонів України.

Дебютувала програма масштабним ярмарком вакансій, в якому брали участь студенти усіх спеціальностей і кілька десятків підприємств. Торік вирішили проводити зустрічі з працівниками кулуарніше (для фахово визначеної аудиторії старшокурсників) і частіше – щочетверга. Цьогоріч також фірми презентують себе кожна окремо. Нині на ярмарках пропонували вакансії представники Державного управління охорони навколишнього природного середовища у Вінницькій області, ВАТ «Вінницька кондитерська фабрика», одна з найбільших будівельних компаній Вінниці – ПБП «МУР». «МУР» у нас ярмаркує уже втретє. Серед його працівників чимало випускників Інституту будівництва, теплоенергетики та газопостачан-

ня ВНТУ, чимало й нинішніх студентів працюють на підприємстві неповний робочий день.

На презентації приходять переважно наші випускники, які успішно зробили кар'єру на своїх підприємствах. Приміром, фірми «Інновін», «Арісент», поліграфічне підприємство ТОВ «Консоль»...

Значна частина працівників фірми «Аксіома Аудит» – також випускники нашого «політеху». Цього року підприємство знову набирає групу студентів для вивчення системи програм 1С, що використовується в обліку, менеджменті, економічному аналізі тощо. Вихованці ВНТУ навчатимуться за кошт «Аксіома Аудит». Директор фірми Олег Колногозюк переконаний, що студенти старших курсів саме той матеріал, з якого можна виростити класного фахівця з 1С. А такі фахівці не просяться на роботу – їх запрошують.

Світло знань!

НЕХАЙ НЕ МІЛЮТЬ ДЖЕРЕЛА ТВОРЧОГО НАТХНЕННЯ!

**Диплом магістра отримує
Наталія Кузьміна**

Ці поетичні рядки Бориса Олійника досить влучно характеризують ту святкову атмосферу, в яку влітали нотки деякого смутку та розгубленості, що панувала в актовій залі ВНТУ на урочистому врученні дипломів магістрам 2008 року.

Ось і добили до переможного фінішу дванадцять навчальних місяців магістерської підготовки наукового напрямку ВНТУ. Залишилися позаду складні випробування – успішно захищена магістерська дисертація, здані державні іспити, пройдено цікавий та водночас складний шлях до отримання кваліфікації магістра.

Кожен з випускників навчався за спеціально розробленим індивідуальним планом, орієнтованим на напрямок його наукових досліджень, оскільки при вступі до магістратури обрав блоки дисциплін технічного та гуманітарного профілю, які пов'язані з тематикою магістерських дисертацій.

Магістри цього випуску у своєму активі мають солідний науковий доробок: опубліковані наукові праці, здобуті перемоги на олімпіадах та наукових конкурсах, отримані патенти на винахід та авторські свідоцтва, наукові результати, апробовані на конференціях різного рівня. Найбільшу кількість наукових праць серед цьогорічних магістрів мають Олег Феферман та Сергій Хрущак (по 19 наукових публікацій). Найбільшу кількість патентів на винахід та авторських свідоцтв (8) отримав Дмитро Зарезенко, що дозволило йому стати першим за рейтингом серед магістрів ВНТУ 2008 року (він окрім того має 18 наукових праць та є переможцем чи призером семи студентських олімпіад різного рівня).

Переможцями Всеукраїнського конкурсу наукових студентських робіт у 2007–2008 навчальному році стали магістри Олександр Дмитришин (ІНТКІ), Олексій Москвін (ІНАЕКСУ), Микола Машницький (ІНБТЕГП), Людмила Кілимник (ІНМЕЕЕК), які наго-

*Може справді і нам вже треба якоритись на супокій,
Почекайте, а як же небо, а дорога, а вірний кінь?
А земля, що петляє колесом, а фіалки, а солов'ї?
А іще не відкриті у космосі орхідеї мої й твої!
Ще не всі теореми доведені, не дочитані всі казки,
І земля ще не вся підметена і побілена на святки...*

роджені дипломом I ступеня. Друге місце у цьому конкурсі посіли магістри Олена Ільченко (ІНАЕКСУ), Тетяна Червінська (ІНЕЕЕМ), Юрій Барішев (ІНТКІ), Дмитро Зарезенко (ІНТКІ), Анастасія Петрова (ІНМЕЕЕК), Юрій Добрянюк (ІНМТ). Третє місце вибороли магістри Світлана Богатчук (ІНТКІ), Марина Крещенецька (ІНТКІ), Юрій Шевчук (ІНЕЕЕМ), Катерина Анохіна (ІНБТЕГП). У Всеукраїнській студентській олімпіаді «Системи управління та автоматики» перше місце отримав староста потоку магістрів Ігор Васильєв (ІНАЕКСУ), третє місце дісталось Петру Хомчуку (ІНАЕКСУ). За свій внесок у розвиток науки та творчості магістри у процесі навчання нагороджувались почесними грамотами та дипломами, були стипендіатами Президента України, Верховної Ради України, обласної державної адміністрації, Вченої ради ВНТУ, фонду Віктора Пінчука, компанії «Київстар».

За свої досягнення 20 найкращих магістрів були нагороджені почесним дипломом магістра ВНТУ. А їх імена вписані у Почесну книгу магістрів Вінницького національного технічного університету, яка започаткована ще у 1996 році, коли ВНТУ випустив перший потік магістрів. Сьогодні Почесна книга зберігається у музеї університету. До

речі, саме за пропозицією магістрів ВНТУ та за їх участю сьогодні розробляється електронна версія цієї книги, орієнтована під веб-технології, яка згодом буде розміщена на сайті ІНМАД.

Говорячи про запровадження інноваційних інформаційних технологій у менеджмент навчального процесу та документообіг ІНМАД, хочу подякувати магістрам ІНТКІ за розробку і вдосконалення програмного забезпечення форуму ІНМАД та автоматизованої системи документообігу: Дмитру Зарезенку – адміністратору форуму та розробнику підсистеми статистики; Марині Крещенецькій і Світлані Богатчук – розробникам підсистеми розподілу навантаження магістерської підготовки; Олегу Феферману – розробнику веб-системи Почесної книги магістрів; Тетяні Нікітченко – співавтору розробки підсистеми веб-журналу рейтингу магістрів; Сергію Хрущаку – розробнику підсистеми формування індивідуальних планів магістрів; Олександрові Дмитришину – розробнику підсистеми локального формування семестрівок; Наталі Кузьмінін та Олександрові Ольштинському – співавторам розробки підсистеми автоматизованого ведення протоколів Рад. З ініціативи Дмитра Зарезенка було проведено конкурс на розробку кращого логотипу форуму ІНМАД. На форум було викладено близько де-

Почесні магістри нашого університету

Магістр Юрій Постовий в ностальгічному настрої – відеофільм про студентське життя магістрів підготував, концертну програму провів, університет закінчив...

сятка різних логотипів, розроблених магістрантами, проведено обговорення зразків логотипу. Шляхом відкритого голосування користувачі форуму визнали кращим логотип, запропонований магістранкою Олесею Дячок, який зараз прикрашає Інтернет-сторінку форуму ІНМАД.

У нашому університеті для випускників бакалаврату відкрито раціональний шлях вступу до аспірантури – через магістратуру наукового напрямку, яку

можна розглядати як початковий щабель на шляху до наукових звершень. І саме наш університет має найвищий у державі показник ефективності аспірантури.

Більшість магістрів ВНТУ, ставши аспірантами, отримали нагоду розвивати та поглиблювати свої наукові дослідження. Розпочавши свій науковий пошук саме в магістратурі наукового спрямування, молоді науковці отримали потрібний досвід, навчилися систематично працювати, вирішуючи поставлені задачі наукової проблематики. Магістерська дисертація кожного з них уже складає близько 40 % кандидатської. Саме тому наші

магістри-науковці мають значні шанси вчасно чи навіть достроково завершити навчання в аспірантурі з успішним захистом дисертації. Прикро, що цього року не всі магістри наукового напрямку брали участь у конкурсі на вступ до аспірантури, хоча мали таку нагоду, адже на відміну від магістрів інженерії, вони не тільки пройшли спеціальну підготовку як майбутні кандидати наук, вони, відповідно до вимог Болонського проце-

су, самостійно обирали низку дисциплін, які б хотіли вивчити більш глибоко, їх вчили не лише опановувати, а й творити нові знання та розробляти нові технології та засоби. Проте, як показує досвід попередніх років, ті наші випускники, які не поступали до аспірантури відразу після закінчення магістратури, через деякий час все ж подають документи до аспірантури, але тоді вони вже втрачають право на зарахування за результатами магістерських мінімумів, та й напрацювання їх розпоршуються і застарівають.

Ми зичимо нашим випускникам щасливої долі, успіхів у кар'єрі, творчих та наукових здобутків. 31 жовтня день видався теплий та сонячний, ніби віщував щастя випускникам, а зранку пройшов рясний дощ, у народі кажуть – до добробуту. Що ж, в добру путь!

**Світлана БЕВЗ,
заступник директора ІНМАД
з магістратури, кандидат
технічних наук, доцент**

На світліні 1 стор.: Почесний магістр ВНТУ, староста потоку магістрантів Ігор Васильєв

Якщо прагнете досягти успіху – мисліть категоріями успіху!!!

Зупевненістю кажу: одна з наших мрій здійснилась. Ми стали магістрами ВНТУ – одного з найкращих ВНЗ України, славу і престиж якого творили багато поколінь педагогів та вихованців. Для нас було за честь берегти і примножувати ці надбання.

Коли директор Інституту МАД, доктор технічних наук, професор Віталій Мокін вручав нам дипломи, впевнена, що у кожного магістра, батька, педагога серце здригалось, але від радості! Адже підсумовується наша праця, наші досягнення, наш етап життя, на якому ми стверджувались, як особистості, та формувалися, як фахівці, і просто вчилися жити! Етап, до якого ми йшли понад 5 років, і який ми, вже магістри, успішно здолали разом з Вами – дорогі педагоги, батьки.

Безмірно вдячні нашим педагогам! Ваш вклад у нас – неоціненний, вклоняємось перед Вами за все, що зробили для нас!

Славні традиції, потужний викладацький потенціал, сучасна інфраструктура та матеріально-технічна база, ефективний стиль керівництва та організація навчально-виховного процесу, впровадження європейських стандартів, новітніх технологій в усі сфери життєдіяльності університету, а також можливість активної участі студентства в управлінні ВНЗ – це стартовий капітал, що дає кожному студенту прекрасний шанс та можливість для самоствердження, самовдосконалення та самотворчості. Пишаюсь, що доля подарувала мені таку можливість – навчатись, головувати (як президент СтС ВНТУ) у моєму університеті. Завершуючи проходження цього шляху, дякую тим людям, які мене підтримували, розуміли, поважали, і просто були поруч у радісні та важкі для мене хвилини, вчили любити життя, переборювати труднощі та були і є для мене авторитетом – своєму науковому керівнику Наталі Кондратенко, професорам Тамарі Буяльській й Олексію Азарову, заступнику

**Директор Інституту МАД,
доктор технічних наук, професор Віталій Мокін
диплом магістра вручає Тетяні Черняхівч**

декана Миколі Очурову.

Вдячна студентам, які працювали зі мною, підтримували мене ЗАВЖИ, і жодного разу за роки мого головування не підвели! Ви давали мені мотивацію, натхнення, бажання та крила працювати, творити!

Пам'ятаймо, якщо хочемо досягти успіху – повинні мислити категоріями успіху!!!

**Тетяна ЧЕРНЯХОВИЧ, магістр,
президент Студентського самоврядування ВНТУ**

Актуально

ЕНЕРГЕТИЧНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ – НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ НЕПОРОЗУМІННЯ?

Концепція розвитку Теплоенергетичного комплексу України до 2030 року, розроблена Кабінетом міністрів України, передбачає ріст виробництва електроенергії більш, ніж удвічі, урану — майже ввосьмеро, нафти для внутрішніх потреб — на третину... Обсяги фінансування концепції — орієнтовно 200 млрд. доларів США.

Україна сподівається на демографічний вибух?

Чи вже сьогодні наша держава відчуває такий гострий дефіцит енергоресурсів, що попри постійні намагання запровадити в промисловість енергозберігаючі технології, нагальним є різке збільшення енерговиробництва?

Над цією дилемою розмірковує один з провідних на терені СНД учених з моделювання процесів в електричних системах, завідувач кафедри електричних станцій та систем Вінницького національного технічного університету, доктор технічних наук, професор Петро Лежнюк.

— Однією з характеристик рівня життя розвинених країн є питоми показник енергоспоживання, тобто споживання енергоресурсів (зокрема й електроенергії) на душу населення. Тут Україна відстає від країн Європи та США приблизно удвічі. Тому збільшення потужностей енерговиробництва є неминучим та необхідним кроком. Проте сьогодні ця проблема є не настільки актуальною, як може видатися. На мою думку, такого масштабного нарощування потужностей, зокрема у електроенергетиці, можна було б уникнути найближчими десятиліттями за рахунок раціонального використання тих, що маємо.

Нині основною проблемою енергетики України є різкі перепади енергоспоживання між годинами піку (з 8.00 до 10.00 і з 19.00 до 22.00) та годинами так званих «нічних провалів» (з 23.00 до 7.00). Існування такого різкого контрасту створює значні проблеми, особливо за умови широкого використання атомної енергетики, оскільки навіть найсучасніші атомні реактори мають порівняно вузьку межу контрольованої зміни потужності.

Проблему різких перепадів можна розв'язати двома шляхами.

Екстенсивний, який і пропонує КМУ у своїй концепції розвитку. Він передбачає значне нарощування потужностей, зокрема за рахунок ГАЕС, які повинні забезпечити виконання варіативної частини графіка енергоспоживання.

Інтенсивний, що передбачає максимальне використання енергії у години провалів та мінімізацію її споживання у години піку.

Проте, на мою думку, найдоцільнішим є гармонійне поєднання обох запропонованих ідей. Це дозволить не лише раціоналізувати ресурси галузі, але й наблизить енергетичний комплекс України до світових стандартів. Більш того, реалізація цієї програми не лише зекономить значні бюджетні кошти, які планується використати, реалізуючи концепцію КМУ, а й відкриває перед Україною значні перспективи у використанні атомної енергії, для розвитку якої Україна має одні з найкращих у світі умов.

— **Петре Дем'яновичу, що ж слід зробити, аби**

зреалізувати інтенсивний спосіб споживання?

— Перестати використовувати неадекватні ситуації поняття «економія електроенергії»; ЗМІ мають постійно роз'яснювати нагальність раціонального використання електроенергії. Все населення України повинно знати про «пікові години» — ранком з 8.00 до 10.00 і ввечері з 19.00 до 22.00. — коли бажано зменшити енергоспоживання. Мається на увазі: не прасувати білизну, не вмикати пральну машину, не користуватись електронагрівальними пристроями... А от у години «нічних провалів» енергоспоживання (23.00—7.00) можна і слід максимально використовувати електроенергію.

Терміново внести в будівельні норми і правила зміни, які передбачають установлення при новому будівництві житла і підприємств з переривчастим режимом роботи тільки багатотарифних програмованих лічильників споживання електроенергії (такі лічильники вже давно виготовляються на підприємствах Києва, Одеси та Вінниці).

Розробити програми заміни в населення і на підприємствах з переривчастим режимом роботи звичайних однотарифних лічильників електроенергії на багатотарифні програмовані.

Негайно замінити чинні тарифи на сплату за спожиту електроенергію для населення і підприємств із переривчастим режимом роботи — різко збільшити вартість 1 кВт*год у пікові години та зменшити її до нуля в нічний час, зважаючи на зміни цих годин залежно від пори року.

Розробити програму забезпечення населення до 2030 року джерелами безперебійного живлення (ДБЖ) достатньої потужності, заряджання яких слід здійснювати за рахунок нічних «провалів» споживання електроенергії. Ці ДБЖ мають переключати споживачів у «пікові години» від електромережі на себе. Виконання цієї програми дозволить практично ліквідувати пікові навантаження споживання електроенергії населенням, які становлять 20 % загального обсягу її споживання, і кардинально зменшити нічні «провали» електроспоживання.

Проаналізувати технічний стан трубопроводів подачі теплоносіїв у системі централізованого тепlopостачан-

ня та котельного обладнання з точки зору його економічності; за результатами — розробити програму з «поховання» безнадійних теплотрас і демонтажу неефективного котельного обладнання і ремонт придатного. Треба розробити також програму створення комплексу устаткування з електропідігрівом, яке б мало теплоакумуючі якості: «заряджалось» теплом у години нічних «провалів» електроспоживання, а віддавало тепло впродовж дня.

Використовувати для централізованого забезпечення населення теплом лише супровідне тепло, яке отримується від виробництва електроенергії. Розробити програму поступової заміни «чистих» котелень з виробництва тепла на міні-ТЕЦ з одночасного виробництва електроенергії та тепла.

Є сенс використати світовий досвід децентралізації забезпечення населення енергоресурсами з використанням їх альтернативних відновлювальних джерел. Це тим більш важливо, адже в Україні для масового виготовлення, наприклад, устаткування для малопотужних ТЕЦ чи ГЕС є все — і сировина, і повний виробничий цикл. Треба зробити так, щоб кожна людина, яка має джерело виробництва електроенергії, могла безперешкодно віддавати надлишки виробленої електроенергії в електромережу з наступним відшкодуванням їх вартості.

— Наскільки раціональним є виробництво електроенергії на міні-ТЕЦ порівняно з великими електростанціями?

— Звісно, виробляючи електроенергію на міні-ТЕЦ, ми неминуче матимемо зменшення ККД на самому виробництві. Та насправді, якщо врахувати втрати енергії, пов'язані з необхідністю транспортування електроенергії та тепла, витрати на утримання широко розгалуженої централізованої системи тепlopостачання, то не важко переконатися, що з точки зору економічної доцільності такий підхід є значно раціональнішим.

— А як розв'язати проблему контролю за балансом між споживанням і виробництвом електроенергії за умови значної розцентралізації енергетичного комплексу?

— Ця проблема порівняно легко розв'язується на сучасному рівні розвитку електронно-контрольних систем. У випадку порушення енергетичного балансу у бік надлишкової генерації енергії, такі пристрої в автоматичному режимі перемикатимуть частину міні-ТЕЦ у режим котельні. У випадку порушення балансу в інший бік, доцільно використовувати уже існуючі потужності ГЕС та ГАЕС. Тим паче, що, як показує досвід, зміни у спожив-

ванні теплової та електричної енергії є прямо пропорційними, тому подібні відхилення будуть порівняно незначними.

— Петре Дем'яновичу, які передбачаються економічні витрати під час реалізації проекту інтенсивного підходу?

— Прості розрахунки свідчать: для забезпечення інтенсивного шляху розвитку ТЕК України до 2030 року слід витратити не більше 1/10 частки запропонованих попередньою програмою 200 млрд. доларів США, тобто близько 20 млрд. доларів США. А вивільнені \$180 млрд. спрямуються на соціальні потреби та структурну перебудову промислового виробництва країни, що сприятиме вирішенню головного завдання національної безпеки — зменшення руйнівного техногенного впливу на екологію.

Результати пропонованих перетворень, вважаю, такі:

1) зменшаться витрати на будівництво нових енергогенеруючих та енергозберігаючих потужностей і на їхнє утримання (виплата зарплати робітникам, придбання сировини, її транспортування й збереження, ремонт обладнання);

2) уникаємо додаткового шкідливого впливу на довкілля і витрат на утилізацію відходів;

3) з'являється фінансова можливість структурної перебудови промислового виробництва країни, спрямованої на зменшення енергоємності продукції;

4) соціальний ефект:

— зменшуються розміри сплати за електро- та теплової енергії;

— населення стає незалежним від короткотермінових відключень електроенергії;

— з'являється можливість використовувати потужності колишньої «оборонки» для виготовлення інверторів, багатотарифних лічильників споживання електроенергії, теплоакуючого обладнання з електропідігрівом тощо, а це — додаткові робочі місця, зарплата;

5) зміцнення національної безпеки держави.

Варто додати, що ці пропозиції мають універсальний характер. Більше того, вони уже довели свою доцільність. Нині їх широко використовують у країнах західної Європи та США, тому якщо ми дійсно прагнемо європейської інтеграції, то розпочати доцільно саме з вітчизняного енергетичного комплексу, так як саме він є тим потужним фундаментом, на якому і повинно базуватися будь-яке промислове виробництво країни.

**Спілкувався Валерій ГРАНЯК,
студент групи ЗЕ-07
Інституту електроенергетики
та електромеханіки ВНТУ**

На часі

Мозковий центр гендерної освіти України і не лише України (друга ліворуч професор Університету Вальпараїсо (США) Мар'яна Рубчак)

Вінницький освітній гендерний центр відповідно до виконання проекту Програми Розвитку ООН в Україні (UNDP) з гендерної політики в рамках Програми рівних можливостей ПРООН провів Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Перспективи становлення гендерної освіти як реалізація демократичних перетворень в українському суспільстві». Ідея проведення Всеукраїнської конференції саме на базі Вінницького освітнього гендерного центру виникла майже рік тому в Києві під час обміну досвідом в галузі гендерної освіти в Офісі Програми розвитку ООН в Україні та нагородження студентів нашого ВНТУ, що отримали призові місця у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт з гендерної проблематики.

Участь у конференції взяли науковці з 17 областей України, в тому числі національні експерти з гендерної політики, наукові співробітники Інституту соціальної та політичної психології НАНУ (Київ), практично весь Офіс ПРООН на чолі з координатором Програми рівних можливостей кандидатом філософських наук п.Ларисою Кобилянською, керівництво області представила заступник голови Вінницької обласної державної адміністрації п.Любов Спірідонова. Приємним для нас, як організаторів та господарів конференції, став інтерес до конференції професора Університету Вальпараїсо (Індіана) із Сполучених Штатів Америки, пані Мар'яни Рубчак, яка вперше завітала до Вінниці. Спілкування вийшло неабияк цікавим для всіх сторін. Ми дізналися про те, яке навантаження мають викладачі у вишах США та європейських університетах. Справа в тому, що професорка завітала до нас прямо з Парижа, де мала творчі зустрічі з науковою спільнотою Сорбони. Проте нам не було соромно за рівень конференції, адже питання адаптації дисциплін гуманітарного циклу до Болонського процесу, які обговорювалися, справа спільна.

Мета конференції – підвищення спроможності суспільства через освітні інституції впливати на процеси становлення гендерного паритету, дотримуватися європейського рівня інтеграції України у світове співтовариство через поглиблення гендерних знань та розвиток практичних навичок; обмін досвідом.

Концепція конференції полягала у максимально реалістичній оцінці попередніх теоретичних та практичних гендерних знань, стану гендерної освіти в Україні, а також у використанні потенціалу учасників для обміну досвідом за принципом «рівний-рівному». Конференція мала звернути увагу на гендерні проблеми, конфлікти, нерівність та несправедливість, що викликані розвитком мультикультурної, техногенної цивілізації, що заважають вільному сталому демократичному становленню українського суспільства. За таких обставин необхідними стають дослідження певних

Гендер – складник паритетної демократії

лакун в гуманітаристиці, зокрема у гендерознавстві, що утворились внаслідок новітніх тенденцій в інформаційному полі, політиці, релігії, економіці, технологічних новаціях, культурних традиціях.

Тематичними напрямками роботи конференції стали:

1. філософсько-методологічний та культурно-антропологічний виміри гендеру
2. гендерна освіта в вищій школі
3. сучасна теоретична та практична гендерна психологія
4. тренінгові методики в гендерній освіті
5. гендерна освіта для дітей
6. гендер та кар'єра в науці та технології
7. гендерна екологія
8. гендерні підходи в економіці. Гендерний менеджмент
9. розвиток нової парадигми управління та керівництва з урахуванням гендерного компонента.

Конференція тривала два дні. Програма включала в себе багато різних форм творчого обміну досвідом. Окрім насиченого цікавими виступами пленарного засідання передбачалося проведення воркшопів, презентацій. Особливо хочеться подякувати професору кафедри обчислювальної техніки ВНТУ пані Наталії Кондратенко, яка представила високотехнологічний професійний продукт: вона презентувала науково-дослідницький проект «Лідерство у молодіжному середовищі: гендерний аспект (погляд з кафедри обчислювальної техніки)». Виступ спеціаліста-математика на гуманітарній конференції викликав серйозну зацікавленість. Тим більше, що готувався матеріал разом з магістрами кафедри ОТ. Професійна ангажованість не може бути перешкодою на шляху до гарної мети – зробити нашу освіту орієнтованою на людину. А людина, як відомо, має стать і гендер. Цей факт став природним висновком з воркшопу «Засоби подолання та дослідження гендерних конфліктів: інновації та ефективність», який був проведений студенткою ВНТУ Лілією Вороніною. Вона продемонструвала цікаву методологію виявлення та подолання гендерних конфліктів, унікальну авторську методику. Високоповажне зібрання з особливими почуттями сприйняло саме цю частину конференційних заходів. А нам, як організаторам та авторам концепції конференції, було важливо, щоб був почутий голос студентства.

Під час конференції було проведено два Круглих столи, два воркшопи, було презентовано дві книги. Гарячими дис-

Виступає заступник голови Вінницької облдержадміністрації Любов Спірідонова

Учасниці і учасник конференції

кусями супроводжувалися обговорення доробків науковців в сфері адаптації світового досвіду в гендерній освіті до українських реалій. Загальна тенденція до формального

приведення у відповідність навчальних планів не розв'яже питання. Потрібні зміни в державних освітніх Стандартах, як того вимагає Болонський процес.

Конференція закінчилася екскурсією до нашого Вінницького освітнього гендерного центру, що розташований у ВНТУ. Багато хто з учасників конференції був у нас вперше, і був приємно вражений відвідинами. Екскурсію продовжили до музею-садиби М.І.Пирогова, що стало чудовим завершенням двох напружених робочих днів конференції.

Ірина ГОЛОВАШЕНКО,
національний експерт
з гендерної політики,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії ВНТУ,
директорка Вінницького освітнього
гендерного центру

ЧОМУ НАС ВВАЖАЮТЬ «СВОЇМ МАЙБУТНІМ», КОЛИ МИ Є НИНІ?

За підтримки Польсько-Американського Фонду Свободи, Колегіуму Східної Європи імені Яна Новака-Єзьоранського, Фонду «Боруссія» та Фонду «Освіта для демократії» студенти з Білорусі, України та Російської Федерації мали навчальний візит до Польщі. Серед вісьмох представників української студентської еліти, які представляли нашу Батьківщину, був студент Інституту електроенергетики та електромеханіки ВНТУ Вадим Зелінський.

– Враження незабутні! А ще отримав натхнення на нові творчі пошуки і здобутки. Ми мешкали в одному з найкращих готелів Ольштина. Впродовж двотижневої поїздки мали можливість ознайомитися з діяльністю університетських центрів та студентських середовищ Польщі, багато дізналися про роботу тамтешніх неурядових молодіжних організацій, зустрічалися з лідерами громадських організацій, брали участь у лекціях, тренінгах, семінарах та різноманітних культурних заходах. Та головне я заприязнився з цікавими людьми з різних країн СНД.

– А тепер повідай, як з поміж тисяч бажаючих узяти участь у цій навчальній програмі саме тобі вдалося отримати право представляти нашу державу? Як проводив відбір і які його умови?

– Усі кандидати на участь у програмі зголошувалися індивідуально, надсилаючи необхідні документи електронною поштою. Заявки розглядалися спеціальною відбірковою комісією Польсько-Американського Фонду Свободи. Слід було подати: заповнену аплікаційну форму, есе на тему «Чому я хочу поїхати до Польщі?» та зіскановані або сфотографовані додатки. Сказати напевне, чому комісія зупинилася саме на моїй кандидатурі, я не можу, проте я щиро вдячний їй це.

– Що з побаченого справило на тебе найбільше враження?

– Вочевидь, принцип підготовки спеціалістів у польських вищих навчальних закладах. Звичайно, я ні в якому разі не хочу применшувати здобутки української класичної вищої школи, про те як сказав великий Кобзар: і чужому научайтесь, і свого не цурайтесь. Тому, на мою думку, можливість

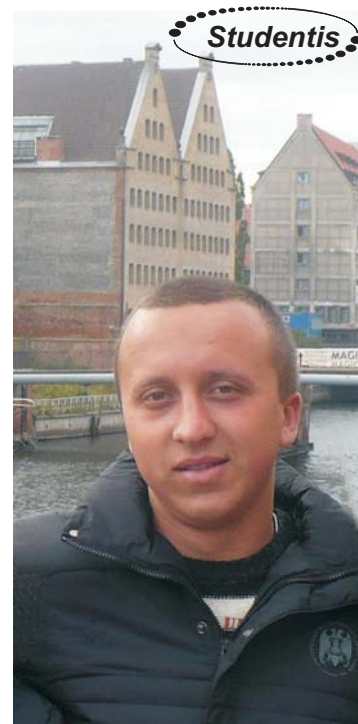
ознайомитися з досвідом роботи провідних університетів Східної Європи безумовно на користь кожному з нас.

Якщо людина виїжджає за межі своєї держави, за її поведінкою робиться висновок про ментальність, культуру, звичаї її Батьківщини. До того ж я відчував обов'язок засвідчити представникам східноєвропейської студентської еліти, що наш ВНТУ є одним з кращих східноєвропейських вищих навчальних закладів.

– Що особисто для тебе означає вислів «молода українська генерація»?

– Вважаю, що людина двадцятого першого століття, як представник молодішої генерації, має бути перш за все патріотом, любити свою націю, народ, культуру, мову, бути свідомим громадянином, розуміти й вірно оцінювати політичні події і обов'язково бути чесною. Мені дуже запам'ятався вислів моєї молодшої сестри (тоді ще школярки, а тепер, до речі, теж студентки Інституту електроенергетики та електромеханіки ВНТУ): «Ну чому нас вважають «своїм майбутнім», коли ми є нині?» Можливо, у цих словах є певна образа на дорослих, та в цих словах, як на мене, є й зразок мислення по-новому, по-сучасному.

Спілкувався Валерій ГРАНЯК,
студент групи ЗЕ-07 ІНЕЕМ

Мане

ОСВІТА ЗА КОРДОНОМ

Якщо маєте бажання і необхідні знання іноземної мови й найголовніше — Ви наполегливі та відповідальні, подорож за кордон можна здійснити не лише за власний кошт, а й вибороти право отримувати стипендію на навчання та проживання у одній із найцікавіших, найвідоміших країн світу. Вибір широкий, адже сьогодні на теренах України діє велика кількість різноманітних ґрантових програм для студентів та молодих вчених, які забезпечують перебування за кордоном на тих чи інших умовах. Майже всі вони повністю оплачують переїзд, перебування за кордоном та всі витрати, пов'язані з ним. Серед таких програм в першу чергу слід згадати щорічні конкурси на здобуття стипендії ім. Фулбрайта, програми обміну IREX та стипендіальні програми DAAD.

Щорічно наш університет відвідують представники офісів IREX та Fulbright в Україні з презентаціями своїх програм.

Презентацію програм IREX на конкурс 2008—2009 роках проводив Джозеф Беднарек, менеджер Відділу освітніх програм.

З презентацією програм фонду ім. Фулбрайта на конкурс 2009-2010рр. наш університет відвідала Інна Бариш, координатор Програми для навчання в університетах США.

За умовами **конкурсу на здобуття стипендії ім. Фулбрайта для навчання в університетах США** випускники українських вищих навчальних закладів можуть отримати стипендію для навчання на магістерському рівні від одного до двох років, або стажування в американському університеті впродовж одного року. У до конкурсу запрошуються аспіранти, молоді спеціалісти, студенти 4-5-х курсів.

До речі, в конкурсі 2007-2008 рр. на здобуття стипендії для навчання на магістерському рівні до фіналу увійшов студент ВНТУ Андрій Ложковський (група 1ТМ-08ім ІНМТ), але через сімейні обставини змушений був відмовитися.

Крім того, у нас є достовірна інформація, що цього року до півфіналу цієї ж програми пройшла студентка нашого університету, однак прізвище її поки що не розголошується, оскільки конкурс ще триває.

Ще одна цікава програма — це **конкурс на здобуття стипендії ім. Фулбрайта для проведення наукових досліджень, або читання лекцій в університетах США**. Понад 240 українських науковців взяли участь у цій програмі за час її існування у незалежній Україні. Щороку українським науковцям надається щонайменше 20 стипендій, розрахованих на один, або два семестри. При відборі кандидатів до уваги братимуться їхні професійні досягнення, реальність запропонованого проекту та його довгострокова практична цінність.

Уваги заслуговують також ще дві програми від Фулбрайта — програма імені Лейна Кіркланда та

Fulbright-Kennan Program, які також передбачають перебування талановитих українців за кордоном та фінансування усіх витрат за програмою. Детальнішу інформацію можна отримати за адресою <http://www.fulbright.org.ua>. До речі, на цьому ж сайті можна і подати документи для участі у конкурсі.

Ще одна не менш відома організація з обмінів IREX щорічно оголошує конкурс на дві теж дуже цікаві програми:

Програма обміну для студентів (UGRAD) надає можливість студентам першого, другого та третього курсів навчатися протягом одного академічного року в університетах, або 4- та 2-річних коледжах США.

Програма стипендій ім. Едмунда С. Маскі (MUSKIE) надає можливості навчання в університетах США для отримання ступеня магістра.

Зацікавленим також можна детальніше ознайомитись з умовами конкурсу на сайті <http://www.irex.kiev.ua>

Ці програми традиційно викликають зацікавленість молоді в участі у конкурсі, але здебільшого студентам 1—2 років навчання не вистачає знань мови та досвіду в поданні досить серйозних документів до участі в конкурсах такого рівня. Тому всі роботи, що подаються, здебільшого не є достатньо кваліфікованими для відбору в подальшій участі у конкурсі.

Звичайно ж, головною причиною цього є те, що наш університет не є гуманітарним освітнім закладом, але слід зазначити, що викладачам, які працюють зі студентами перших-других років навчання, варто було б звертати більше уваги на талановитих та амбітних молодих людей, які можуть витримати випробування такого рівня і зорієнтувати їх в потрібному напрямку.

Надзвичайно цікавими і різноманітними є програми, що пропонуються Німецькою службою академічних обмінів DAAD. Це **наукові стажування для викладачів ВНЗ та науковців і наукові стипендії для аспірантів та молодих науковців**. Надаються також **стипендії на навчання для випускників ВНЗ та ERP-річні стипендії для студентів-економістів!**

Вибір програм досить широкий, тому спробувати свої сили має можливість кожен, хто хоче. Будь ласка, заходьте на сторінку <http://www.daad.org.ua> і отримуйте потрібну Вам інформацію!

Для участі в програмах такого плану, до речі, знання німецької мови не є обов'язковим, тому ті, хто цікавиться навчанням або стажуванням в Європі і володіє англійською, а не, скажімо, німецькою чи французькою (які є не дуже поширеними в наших школах та ВНЗ порівняно з англійською), варто поцікавитися пропозиціями DAAD чи подібних організацій Європи. Це теж може бути для Вас дуже цікаво і корисно!

Галина АБРАМОВИЧ,
керівник центру «Освіта за кордоном»,
викладач кафедри іноземних мов

ЕКОНОМІКА — МИСТЕЦТВО ВЕСТИ ДІМ

Вона має ім'я квітки — Райхона. Дивовижно духмяної рослини рідного Таджикистану.

З відмінним атестатом закінчивши одинадцятирічку, мала змогу навчатись за державним обміном у Дніпропетровську чи Донецьку. А обрала Вінницю, наш університет і контрактну форму навчання.

Юна і вродлива першокурсниця Інституту менеджменту і екології та економічної і екологічної кібернетики Райхона Халімова (група 2МО-08) мріє працювати в банку, стати менеджером. Ради цього передумала бути медиком.

Цьогорічний погожий жовтень — це класична зима в Таджикистані.

— Добре, що від гуртожитку № 1 до корпусів не далеко. А то у вас так холодно!

(У Таджикистані влітку +40, +42С°).

Мешкає Райхона у студентському сімейному гуртожитку. Чоловік — четвертокурсник Інституту автоматики, електроніки та комп'ютерних систем управління Манучехр Заріпов.

— Батьки не заперечували, коли ти, сімнадцятилітнє дівча, вирішило вийти заміж?

— А я не вирішувала виходити заміж. І Манучехр не вирішував. Так наші батьки вирішили.

Прелюдії довірливої закоханості у них не було — дружиби, побачень, квітів... Навіть не знали один одного.

— У Таджикистані вважається, що вихована, порядна дівчина не повинна зустрічатися з хлопцем. Батьки вибирають чоловіка для своєї дочки разом з нею. І 17—18 років для дівчини якраз час заміж. Люди одружуються, а вже потім виникає кохання. В Україні молоді люди обирають одне одного, а потім розлучаються. А у нас майже не зустрічаються до весілля і майже немає розлучень. Мені самій дивно, що так. Коли розповідаю це своїм одногрупницям, дуже дивуються.

Першокурсниця і юна дружина. Вивчає економіку («ойкос» з грецької дім, «номос» — ведення) і реальне мистецтво вести домашнє господарство.

— У таджицькій сім'ї не прийнято, аби чоловік допомагав дружині в її хатніх справах. Тому прагну усе робити сама. Часу на дозвілля не залишається. Треба трудитись, не бути лінивим, усе намагатися робити

вчасно. Це стосується і навчання, і домашнього господарства.

Врешті побут — це спосіб проявити свою любов, повагу до чоловіка. Якщо маєш таке прагнення — з'являться сили і знайдеться час.

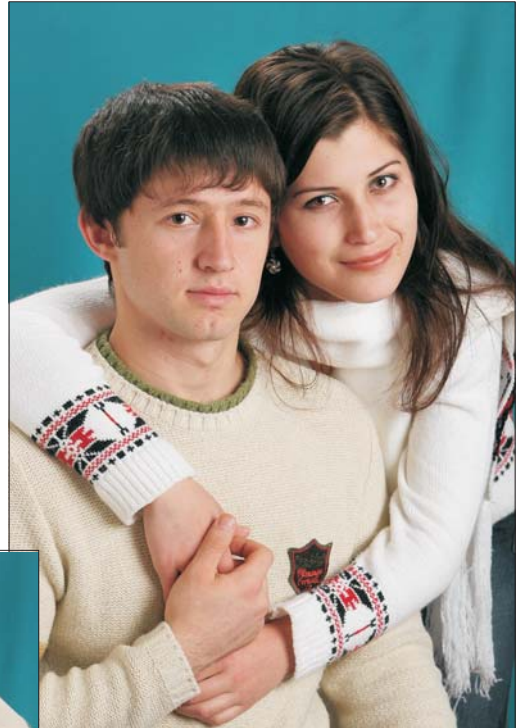
Райхона уже навчилася готувати борщ.

— Це значно легше, аніж наш плов. Як мої сусідки на загальній гуртожитській кухні готують борщ, я дивилася, дивилася і навчилася. Почала готувати гриби — смажені, варені. Вареники ще не освоїла, але певна, що зможу, оскільки схожі на пельмені. Мене дуже здивувало, що в Україні не готують манти. У нас це традиційне частування для гостей. Картопля на урочистому застіллі може сприйнятись, як вияв неповаги.

Юна господиня радить для плову брати спеціальний рис — дегзіра. Можете пошукати приправу зірра, а також... бавовникову олію.

Сумує за домівкою, за батьками. Дуже вдячна однокурсникам — допомагають у всьому, насамперед освоювати українську. Усіляко підтримує і куратор Наталя Володимирівна Рибачук.

— Манучехр уже знає українську, майже вільно розмовляє. У мене ще не все виходить. Дуже дивували попервах ваші слова — «але», «або»... А тепер уже багато розумію.

І ще в Україні здивували дерева.

— Вони такі великі! А як у вас орошають землі?

Що достатньо дощу, це теж дивує.

Вдома так, як тут у Вінниці — з розпущеним волоссям Райхона не ходить. Не варт там носити й обтягуючий одяг.

— Якщо в штанях, тоді обов'язково слід вдягнути довгу кофту, пальто. Інакше всі дивитимуться з осудженням. Шаріат вимагає, аби жінки ходили в хустині. Але чітко дотримуються його вимог не багато, принаймні в моєму місті Канібада. Півгодини автомобілем від Канібада є містечко, тамтешні жінки значно релігійніші, майже усі ходять в паранджі — видно лише очі.

У Райхони було європейське весілля — у білій сукні.

— Якщо по-мусульманському, то наречена має бути повністю закрита, навіть руки. І має сидіти окремо від нареченого. Взагалі жінки окремо — чоловіки окремо. Чоловікам можна танцювати, а жінкам ні. До речі, жінки у нас не виходять заміж вдруге.

З країв далеких повернувшись

ТРЕКІНГ ПО АННАПУРНІ

Вперше вінницькі альпіністи здійснили сходження на гімалайську вершину. Олексій Сілагін, кандидат технічних наук, доцент кафедри інтелектуальних систем нашого університету щойно повернувся з подорожі до Тибету.

З Вінниці в загадковий гірський край рушили троє: окрім Олексія Віталійовича ще Євген Яцик, випускник нашого ВНЗ, і досвідчений альпініст, який підкорив кілька семи-тисячників, Валентин Карпов.

— У мене досягнення скромніші — був на Кавказі, піднявся на Ельбрус (5600м). Ще навчаючись у нашому «політесі», захопився горами. І от коли мені запропонували Гімалаї, я вирішив, що це буде красиве закриття моєї альпіністської кар'єри, моя альпіністська лебедина пісня. Хоча мені уже 54 роки, ентузіазму вистачило усе кинути і податися в Тибет. Або зараз, або ніколи!

Літо в тамтешніх горах — сезон дощів, тож, довелося перенести відпустку на осінь. Благословення і напуття в далеку і непросту дорогу дав мандрівникам Вінницький туристичний клуб «Меркурій» і спортивно-туристичний союз (президент Володимир Бондарчук).

Два роки тому в Гімалаях уже були альпіністи з Вінниці, але зі сходженням не вдалось — лише пройшли диким трекингом поблизу Евереста і фінішували на базовому таборі Джомолунгма.

— Мета нашого спортивного походу — зробити трек (термін в гірському туризмі) — похід гірськими районами Тибету і вийти на вершину, яка буде нам під силу. Планували йти китайською частиною Тибету, але нас не пустили, — Олексій Віталійович шкодує, адже саме там знаходиться історична столиця Тибету — місто Лхаса і відомий духовний центр — гора Кайлас, де представлено 4 релігії. На цю вершину заборонений підйом, отож її висота досі точно не відома. Буддисти здійснюють ритуальний обхід Кайласу — кору. Саме тут знаходяться печери з ботхісатвами (буддійський святий), які зберігаються уже понад тисячу років у стані анабіозу.

Доцента Сілагіна як фахівця з інформатики зацікавило і здивувало — у буддійській космології дуже часто зустрічаються цифри, які є ступенями двійки: 4, 8, 16, 32... Як відомо, двійкова система числення є первинною і універсальною для всього Всесвіту.

— Ми потрапили у ту частину Тибету, яка зараз територіально належить Непалу. Це королівство Мустаг. І більшість найвищих гір Гімалаїв у Непалі: 11 із 14 восьмитисячників. Ця

країна нині повністю орієнтована на індустрію альпійського туризму. До речі, Еверест на кордоні Непалу і Китаю. Ми вибрали район Аннапурни, одного з восьмитисячників Гімалаїв. Навколо неї національний парк, де знаходиться також гора Мачупіча — вона, як і Кайлас, вважається священною і на неї заборонено підйом. Вважається, що на її вершині живе Шива, тому король своїм указом заборонив тривожити його спокій.

Кілька вершин мають назву Аннапурна: Аннапурна I (8091 м) — перший восьмитисячник, який підкорила людина, Аннапурна II (7937 м), Аннапурна III (7577 м) і Аннапурна IV (7524 м). Свою гору наші альпіністи нарекли Аннапурна-V.

Царство вічних льодовиків і снігових вершин. Вінничани взяли вершину 5700 м. І це було дуже не просто, оскільки не мали спеціального спорядження. До того ж ішли вдвох — Сілагін і Карпов. Яцик травмувався. Іноді просувались півкілометра в день. А вище 4 тисяч — це уже скелелазіння обледенілими скалами.

— Ми були споряджені на температуру -20°C . Тож, почувались комфортно. Із снігу робили воду. Річки переходили вброд. Взуття мокре, вночі замерзає. Сушили його на собі — одягнув сухі шкарпетки і на них мерзле взуття. Будь-де розводити вогонь не дозволяють, оскільки це зазакан. Лише у спеціально відведених місцях. Купуєш дозвіл (вартість його в межах \$30) на перехід цього регіону, там чітко вписано, що можеш, а що недозволено робити. — Розповідає Олексій Віталійович. — А коли альпіністи збираються на 7000 метрів, то там -30°C вночі. А вдень на тому ж південному схилі може бути $+30^{\circ}\text{C}$. Величезний перепад!

Для людини, яка хоче зреалізуватись як гірський турист, є три напрями.

Цивілізований трекінг. Йтимете будь-яким прокладеним маршрутом, що теж неповторно, адже навколо фантастичні гірські озера, мона-

З Валентином Карповим на фоні Аннапурна-V, підкорення якої ще попереду

стирі... Через годину-дві шляху розташовані невеличкі готелі — лоджі. Це зручно, оскільки тоді не потрібно носитися ні з наметом, ні зі спальником. Хоча обов'язково треба пристосоване взуття. Гори ж!

Нецивілізований трекінг. Самі прокладаєте маршрут, йдучи через абсолютно дикі джунглі, ущелини, ріки. Тут багато непередбачуваного. Приміром, на карті показано пунктиром, що є стежка по вершині, але насправді її нема. Це національний парк. Хижаків бояться не варт — їх майже немає.

Рікша везе вінницьких туристів вулицями Делі

— Єдине, що нас турбувало, — це «сухопутні» п'явки. Сидять на куцах і чатують жертву. Зовсім не відчуваєш,

По-сусідськи з Мачупіча, пірамідальною вершиною, яка є однією з найкрасивіших у Гімалаях

Південна Аннапурна. Межа обледеніння 4300 м — вічні льоди, зона снігів

коли присмоктується. Нижче 4 тисяч метрів з ними просто біда. А далі їх немає. Зате виникає інша проблема — вище 4000м киснева недостатність спричинює гірську хворобу, тож, ми приймали спеціальні препарати.

Кламбінг — це власне сходження на вершину. Нецивілізований (без спеціалізованих дозволів, без провідників) кламбінг тут заборонений. А офіційний кламбінг коштує чимало — підняття на Аннапурму близько \$20000 з одного члена експедиції.

— Гімалаї — це феномен. Феномен і культурний, і щодо альпінізму. Я про них дуже багато знав. Але поїхав дуже спонтанно. Не планував, але мріяв завжди. — Говорить Олексій Віталійович. — Це така велич, така краса ці гори! Вони не схожі ні на Кавказ, ні на Алтай, ні на Саяни, де я був. І такого неба, такого льоду нема ніде! Кожні гори — це як особистість. Тамтешні жителі дуже цінують цю красу. У селах у кожній садибі є місце для медитації і любовання красою гір. Щось на зразок веранди. Вони вважають святинею це місце свого дому, звідки можна любоватись горами. І вони там дуже багато часу проводять, створюючи внутрішню гар-

монію з навколишнім світом.

Народність шерпи, які там живуть, це найкращі альпіністи. Їх завжди беруть в провідники. Вони сходили на ці вершини і сотні років тому. Хоча для них це більше як релігійний акт. Люди живуть у цих горах, як у великому храмі. Вирощують яків, рис, бамбук. Бамбук всюди використовується: і в їжу, і в плетіння, і як будівельний матеріал. Бамбук у них як батько.

Окрім спортивного походу, який тривав 20 днів, вінничани стільки ж часу виділили на знайомство з Непалом й Індією.

— Приїздимо в якесь місто, беремо таксиста, і він нас з ранку до вечора возить по усіх цікавих місцях. Така екскурсія коштує півтори тисячі рупій — \$20. (У наших Карпатах непорівняно більше візьмуть!) Середня ціна ночівлі в готелі усього 100 рупій — \$1,5. А обід коштує \$3–4 в горах, а на рівнині \$1–2. Тому тут дуже багато туристів з усього світу, ми зустрічали з Японії, Америки, Австралії, Китаю, Швейцарії, Франції, Австрії... Вони винаймають собі потера (людина, яка нестиме ваш вантаж). Його праця коштує \$5 за день. Несе 25 кг ванта-

жу і є як слуга. На усьому маршруті лише ми одні йшли без потера, оскільки наш похід був спортивним. Наші рюкзаки були по 30 кг. З ними ми вийшли на вершину. Лише коли залишалося 400м до вершини, зробили штурмовий табір, де усе залишили. І на ці 400м потратили день.

Вінницькі альпіністи зняли фільм про своє сходження.

— Така краса, що весь час фотографуєш, хоча ні фотоапарат, ні відео не передадуть тієї краси. Гори стрімкі, молоді, а тому дуже круті і важкі для альпінізму. Справжнісіньке царство снігової королеви!

То в горах люди живуть, як у храмі, а в місті — як в місті. У готелі Катманду хтось вправно поцупив фотоапарат Олексія Віталійовича з усіма неповторними знімками. Принагідно прихопив і куртку, що погано лежала. Таке життя!!! Місцевий міський фольклор оспівує вправного злодюжку, якому щастить обікрасти багатого білого туриста.

А вінницьким багатим туристам вистачило тисячі доларів на квитки на літак, і стільки ж на усе решта разом із сувенірами.

Олексій Сілагін запевняє розтрижованих брахманами кобр у своїй неагресивності

Патан — старий центр Катманду

Gaudeamus!

КВН-екзамен для першокурсників!

ВНТУ відкрив сезон КВН! Безумовно, у кожного з нас різні асоціації з КВНом. Є ті, кому він подобається, є й інші — кому ні. Але радує одне — байдужих до гри немає!

Екзамен на звання веселих та найкмітливіших склали сім команд, кожна з яких мала можливість проявити свій талант та акторську майстерність. Враховуючи, що першокурсники грали в КВН вперше в житті, принаймні таким складом команд, то вийшло в них досить непогано, і вони змогли навіть за таких обставин показати достойний рівень гри.

На жаль, енергетики не виставили свою команду на змагання, а от Інститут ІТКІ представляли аж дві команди «Пожежники» та «Флешки», але навіть з такою перевагою у кількості їм так і не вдалось розсмішити вибагливу публіку та прискіпливе журі.

Родзинкою виступу команди «Економісти» ІнМЕЕЕК стали двоє іноземних студентів з Китаю, які заспівали відому пісню української естради китайською мовою, що звучало досить кумедно.

Щодо команди ІнРТЗП «Недопуск», то тут влучним буде відомий вислів: «Як корабель назвеш, так він і попливе!» От і отримала команда ІнРТЗП на КВН-екзамені «недопуск».

На досить високому рівні пройшли виступи команд «Реконструкція» ІнБТЕГП та «Гвозди» ІнАЕКСУ, жарти яких були дотепними та влучними, але, все ж таки, не такими цікавими і веселими, як жарти команди «Майже механіки» ІнМТ, які не просто веселили публіку, а й самі отримували не менше задоволення від себе та своїх жартів, не приховуючи емоцій! Тому, саме першокурсники ІнМТ за одноголосним рішенням журі склали КВН-екзамен на «відмінно» і посіли перше місце на п'єдесталі!

Підбиваючи підсумки, можна з впевненістю стверджувати, що цьогорічні першокурсники КВН-екзамен склали, а хто на яку оцінку, то вже зовсім інша історія...

Анна ПИСКЛЯРОВА,
проректор з виховної роботи ВНТУ

Вернісаж

«PILGRIMAGE» ДИВОДАРА

Несподіване і фантастично віртуозне поєднання шкіри і каміння. Самобутні роботи Артура Тиводара експонуються у виставковій залі Центру культурології і виховання студентів нашого університету уже вчетверте.

Перша персональна виставка ужгородського митця в нас відбулася у квітні 2000 року. Як тоді, так і нині художник викликає щире захоплення і здивування. Напружена духовна і душевна праця, інтенсивний творчий пошук майстра щедро винагороджуються.

— Щоразу митець експонує зовсім нові роботи, несподівані. Тиводар сам себе визначає як вільний художник. І він дійсно вільний. Поєднання кольорової шкіри і каміння створює нову реальність, якийсь новий художній образний простір. Вічність, досконалість, краса — митець пропагує їх і стверджує. Експозиція вражає і своєю емоційністю, і своєю оригінальністю. — 148-му художню виставку в ЦКІВС відкрила завідувач кафедри культурології, професор Тамара Буяльська.

Своєю дружбою з Артуром Тиводаром завдячуємо завідувачу кафедри ЛОТ (лазерної і оптоелектронної техніки), заслуженому діячеві науки і техніки України, доктору технічних наук, професорові Володимирі Кожем'яку:

— Тиводара вважаю гордістю нашої нації. Він так тонко, так точно уміє виразити своє глибоке філософське думання. Його абстрагування вражають всеосяжністю і емкістю. Щедро талановита людина!

На вернісаж прийшли студенти, знані вінницькі митці і науковці. Доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри загальної фізики і фотоники Сергій Павлов зауважив:

Дарунок для Диводара

— Артурову картину «Людина, яка бачить світло» ми подарували Йосипу Салдану — лікареві, який повертає щастя бачити світло.

— Я був на першій виставці Тиводара. Образотворче мистецтво мені не чуже (сам колись малював). — Говорить доктор медичних наук, професор Салдан. — Бував у багатьох відомих музеях світу, у Луврі, Але такого оригінального стилю ніде не зустрічав. Бажаю художнику учнів!

— Ніяково від усіх добрих слів, мені сказаних. Це стимулюватиме до праці ще більше. Зустрічі з вами дають натхнення. Ви мене дуже зобов'язали високою оцінкою моєї праці. Велике спасибі Тамарі Болеславівні Буяльській за ту роботу, яку вона здійснює. Ось букет квітів осінніх для усіх жінок кафедри, для усіх жінок, тут присутніх.

А митцеві подарунок — на сопліці першокурсник Інституту ЕЕЕМ (група

«Баба Принесла Води»

1ЕМ-08) Вадим Бомбик зворушливо виконав українську народну пісню «Несе Галя воду».

— Щиро дякую за подарунок. Ледве стримав сльози. У мене тут на виставці є робота, присвячена моїй бабці. А мій дідо (він у юності бокорашем працював) дуже гарно грав на сопліці. Помер він зовсім молодим, мені було лиш 4 роки, але як він грав, я пам'ятаю.

Ця виставка Артура Тиводара має назву «PILGRIMAGE» («Паломництво») — своєрідний екскурс у різні релігії світу.

— Дивовижна виставка, дивовижний митець! — Не стримує емоцій знайний вінницький художник, дизайнер ЦКІВС Юрій Кізімов. — Я б назвав його Диводар!

СПОРТ**Студентська збірна
ВНТУ із шахів — найсильніша!**

Відбулась першість області із шахів серед студентських команд вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації. Змагання проходили в шаховому клубі медуніверситету.

Відмінно виступила команда ВНТУ. Наша збірна виграла всі матчі, набравши 11 очок із 12 можливих, і впевнено зайняла перше місце, випередивши на 5 очок головного суперника — команду медуніверситету.

З медуніверситетом у нашої команди давні рахунки. Впродовж багатьох років між ВНТУ і ВНМУ йде безкомпромисна боротьба за лідерство в обласних командних змаганнях. Два роки тому наша збірна поступилась своїм запеклим суперникам і зайняла 2 місце. Цього разу наші студенти взяли реванш, розгромивши насухо збірну ВНМУ з рахунком 4:0, і одержали головний приз змагань — кубок.

Крім командного заліку визначалися переможці по дошках. На всіх чотирьох дошках наші студенти зайняли перші місця й одержали дипломи. Ось імена переможців: Вадим Трегубов, кмс (1ТСМ-06), Михайло Дорохін, кмс (4АС-04), Дмитро Буравльов, 1 розряд (2Б-07), Світлана Колісниченко, 1 розряд (2ПІ-07), Олеся Горбатюк, 1 розряд (0-08).

Завідувач кафедри фізвиховання Анатолій Голубович і голова спортклубу ВНТУ Володимир Тихонов поздоровили команду ВНТУ з блискучою перемогою на обласних змаганнях, побажали успіхів і перемог у майбутньому. У нагороду студенти одержали два торти.

Вирішальна зустріч між командами ВНМУ і ВНТУ (Вадим Трегубов, Михайло Дорохін, Світлана Колісниченко, Олеся Горбатюк)

Представнику команди ВНТУ Світлані Тихоновій кубок і диплом вручає головний суддя змагань Володимир Могилевець

Шкода, що нині шахи виведені зі змагань Універсиади. Ця древня гра має величезну популярність, у шахи грають мільйони людей у світі. Але для наших чиновників від спорту це не важливо. На наш погляд прийняте неправильне і необдумане рішення.

Днями відбулися збори членів студентського шахового клубу «Вертикаль». Обрано трьох заступників голови клубу: Сергій Руденко (2СІ-08), Дем'ян Іщенко (1ІМ-08), Олеся Горбатюк (0-08). Раніш, два роки тому головою був обраний Олег Станіславчук (ЗМФК-06).

Цього навчального року студентський шаховий клуб працюватиме по понеділках і середах з 15 до 17 години. А територіально він розмістився в аудиторії 107 кафедри фізвиховання.

Нині стартував особистий шаховий чемпіонат ВНТУ, у якому беруть участь і студенти, і викладачі нашого університету.

Сергій Кормановський, кандидат технічних наук, доцент кафедри ІКГ, президент Вінницької обласної Федерації шахів,

Світлана Тихонова, старший викладач кафедри фізвиховання Світлини Сергія Кормановського

КУБОК «ОСЕНІ-2008» — НАШ!

Перше місце і Кубок обласного осіннього легкоатлетичного кросу Федерації профспілок Вінницької області здобула команда співробітників нашого університету.

Легкоатлетичний крос «Осінь-2008» мав на меті насамперед пропаганду здорового способу життя методами фізичної культури та спорту, а також відбір кращих спортсменів для участі у всеукраїнських змаганнях.

За програмою «Осені-2008» жінки бігли 1000м, чоловіки — 2000 м.

В особистій першості наші спортсменки виграли два перших місця (Валентина Голубева і Діна Харіна) та одне друге (Аліна Шиндрік).

Чоловіки добігли теж першого місця (Василь Овчарук), третього (Володимир Тихонов) і четвертого (Олег Круппський).

Президія Федерації профспілок Вінницької області нагородила наших спортсменів за здобуті перемоги грамотами та цінними подарунками. Обком освітянської профспілки теж відзначив наших спортсменів преміями. А профспілковий комітет співробітників ВНТУ як завжди всіляко сприяв своїм спортсменам брати участь у змаганнях і перемагати.

Ігор ШЕМЧАК, тренер команди, голова спортивно-масової комісії профкому, викладач кафедри фізвиховання

СИН ВИГРАВ У БАТЬКА!

Спортсмени нашого університету стали переможцями ІХ обласної універсиади з баскетболу серед команд ВНЗ III-IV рівня акредитації. І то вже традиція: торік баскетболісти ВНТУ теж здобули перше місце в цих змаганнях, перемігши «профі» — вихованців ВДПУ.

Наші «золоті» баскетболісти зі своїм тренером

Нині у боротьбі за найвищу сходинку п'єдесталу пошани знову зустрілися баскетболісти нашого університету і ВДПУ. Гра закінчилася із рахунком 73:68 на нашу користь.

Команду наших баскетболістів тренує молодий викладач Андрій Дмитрук. Фахових баскетболістів педуніверситету готує знаній і досвідчений тренер, майстер спорту Юрій Горбатий, Андрійів батько. Вихованці сина виграли у підопічних батька!

Наша команда виступала у такому складі:

Артем Лапатанов (капітан команди), студент групи 2АВ-05 Інституту АЕКСУ;
Володимир Антонов (2СІ-07 ІНАЕКСУ);
Олексій Єжов (1Б-06 ІНБТЕГП);
Кирило Лапін (2Б-06 ІНБТЕГП);
Максим Заярний (МА-05 ІНРТЗП);
Володимир Бондаревський (МА-06 ІНРТЗП);
В'ячеслав Доценко (1РТ-07 ІНРТЗП);
Сергій Степаненко (ЕМ-07 ІНЕЕЕМ);
Майк Хаппі (5Е-08 ІНЕЕЕМ);
Олексій Александров (1ЕСМ-05 ІНЕЕЕМ);
Олексій Шемякін (1МТ-05 ІНМТ);
Вадим Жилко (1ТМ-07 ІНМТ);
Максим Король (1ПЗ-05 ІНІТКІ).
«Бронзовим» призером баскетбольних баталій стали спортсмени ВДАУ.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА – ВАЖКА

Переможцями спартакіади нашого університету з легкої атлетики стали спортсмени Інституту автоматики, електроніки та комп'ютерних систем управління.

Друге місце вибороли вихованці Інституту радіотехніки, зв'язку та приладобудування. Трете — Інститут менеджменту і екології та економічної і екологічної кібернетики.

Переможці естафетного бігу 4x100.

В особистому заліку найкращий результат показали:

на дистанції 100 м Олексій Мумро (ІНРТЗП);
Ірина Лобанкіна (ІНМЕЕЕК);
200 м — Микола Гега (ІНІТКІ);
Наталка Малоголовчук (ІНМЕЕЕК);
400 м — Дмитро Свиридович (ІНАЕКСУ);
Ольга Потапенко (ІНАЕКСУ);
800 м — Олег Якимчук (ІНАЕКСУ);
Олена Радчук (ІНАЕКСУ);
1500 м — Віктор Нагірняк (ІНІТКІ).

В естафеті перемогла жіноча команда Інституту АЕКСУ, чоловіча — Інституту РТЗП.

Редколегія:

Т. Б. Буяльська
(головний редактор)
І. П. Зянько
(редактор)
П. Г. Гордійчук
(відпов. секретар)
Г. М. Багдасар'ян
(техн. редактор)
Б. І. Мокін
С. В. Юхимчук,
М. П. Свірідов,
Л. І. Волхонська,
В. Г. Лисенко,
Т. С. Криклива,
М. П. Стрельбицький.

Адреса редакції:

кімн. 218, головний корпус,
Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021,

Телефони:

внутрішній — 22-68
з міста — 59-82-68

E-mail: impuls@vstu.vinnica.ua

«Імпульс» — щомісячник Вінницького національного технічного університету.

Свідоцтво про державну реєстрацію ВЦ № 424
від 29.12.2000 р.

Зверстано у видавництві ВНТУ
«УНІВЕРСУМ-Вінниця»

м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
головний корпус, 1-й поверх, тел. 59-85-32

Комп'ютерна верстка — *Олени Кушнір*
Тетяни Крикливої

Світлини — *Сергія Маркова*

Підписано до друку 21.11.2008 р. Формат 29,7×42 1/2

Наклад 625 прим. Зам. № 2008-146.

Віддруковано у комп'ютерному
інформаційно-видавничому центрі ВНТУ
м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
головний корпус, 1-й поверх, тел. 59-81-59